

DANSMUGGEN IN NATUURONTWIKKELINGS-PROJECTEN (CHIRONOMIDAE)

Henk Moller Pillot

In het project Dommeldal van de Vereniging Natuurmonumenten zijn diverse nieuwe poelen aangelegd en is ook een terrein door afgraving een meter verlaagd. Onderzoek van de poelen en de afgegraven laagte door de Werkgroep Hydrobiologie te Eindhoven leverde nogal spectaculaire Chironomidae op. Zo werden diverse *Tanytarsus*-soorten gevonden die nog niet op de lijst van de Nederlandse Chironomidae (Klink & Moller Pillot 1996) voorkomen. Naar aanleiding hiervan kan opgemerkt worden dat het nuttig lijkt als degenen die de laatste jaren met behulp van Langton (1991) exuviae hebben gedetermineerd, eens proberen tot een samenvattend beeld te komen van wat er momenteel over verspreiding en ecologie van dit genus te zeggen zou zijn. Een zeer bijzondere vondst was wel een soort, die oorspronkelijk gedetermineerd werd als *Neozavrelia longappendiculata*, maar die na kweek een nieuwe *Neozavrelia* voor de wetenschap bleek te zijn.

Het onderzoek van de vochtige laagte leverde nog meer bijzonderheden op. Allereerst bleek de nieuwe *Neozavrelia* hier haar optimale habitat te vinden. De soort was er lokaal zeer talrijk, tot enkele exemplaren per cm². Het is vrijwel de enige vertegenwoordiger van de Tanytarsini die echt terrestrisch leeft, niet alleen nabij oppervlaktewater. De larven zitten in kokertjes, die boven het zand uitsteken. Verder bleek dat diverse *Pseudosmittia*-soorten, waarvan nog nauwelijks iets bekend was, in pioniersituaties heel gewoon waren (hierover direct meer).

Als vliegende imago werden onder meer nog gevangen *Chaetocladius suecicus* (nieuw voor de Nederlandse fauna) en *Psectrocladius calcaratus* (de eerste zekere vondst in ons land).

Onderzoek samen met Henk Vallenduik in andere natuurontwikkelingsterreinen maakte duidelijk, dat dit nog een vrijwel onbekende wereld is wat betreft de Chironomidae. Zo kunnen we nu

zeggen, dat de bovenbedoelde *Pseudosmittia*-soorten ten dele algemeen voorkomen, vooral *P. conjuncta*, *P. gracilis*, *P. oxoniana* en een soort, die voorlopig als *P. ruttneri* moet worden aangeduid. Ook in nieuw aangelegde poelen zijn soms binnen korte tijd allerlei soorten aanwezig, die ter plaatse nauwelijks levensmogelijkheden gehad kunnen hebben. Wellicht speelt hier zoets als bij planten, waar veel soorten bij gebrek aan concurrentie in pioniersituaties een tijdlang een kans krijgen. Populaties van schaarse soorten kunnen zich hier kennelijk vermenigvuldigen en hierdoor weer minder snel uitsterven. In ieder geval is het nuttig om aan pioniermilieus de nodige aandacht te besteden, als we de ecologie en verspreiding van de Chironomidae in ons land echt willen kennen.

Klink, A. & H. Moller Pillot 1996. Lijst van de Nederlandse Chironomidae. – Publicatie Werkgroep Ecologisch Waterbeheer WEW-08: 1-17.

Langton, P.H. 1991. A key to the pupal exuviae of west palaearctic Chironomidae. – Langton, Coleraine.

SUMMARY

Chironomidae in newly created nature reserves

In a newly created nature reserve near Eindhoven many interesting species of Chironomidae were found. Several new species to the Dutch fauna were identified and one species (of the genus *Neozavrelia*) proved to be new to science. The fauna of these young habitats is poorly known, but proves to be very interesting.

H.K.M. Moller Pillot
Leyparkweg 37
5022 AA Tilburg